



ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 81'27:37.016:81'243:81'25

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo>.

***LINGUISTIC EQUITY* У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ:
ПЕРЕКЛАД І КОНТЕКСТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТА В УКРАЇНСЬКОМУ
АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Наталія Георгіївна ІВАНОВА

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
професійного спрямування Одеського національного університету імені
І. І. Мечникова, вулиця Всеволода Змієнка, 2, Одеса, Одеська область, 65000,
Україна, <https://orcid.org/0000-0001-9614-9587>

Ірина Петрівна МАРЧУК

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
Національного університету «Одеська юридична академія», Фонтанська дорога,
23, Одеса, Одеська область, 65000, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-7278-8664>

Прийнято: 05.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація: У статті розглядається поняття *LINGUISTIC EQUITY* у сучасній методикі викладання іноземних мов та його контекстуалізація в українському академічному дискурсі. Підкреслюється, що термін позначає не лише формальну рівність мов, а й створення інклюзивного освітнього середовища, де багатомовність визнається цінністю, а не бар'єром до успіху. Проаналізовано основні варіанти перекладу англomовного терміна українською мовою (*МОВНА РІВНІСТЬ*, *МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ*, *РІВНИЙ МОВНИЙ ДОСТУП*, *МОВНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ*

тощо), визначено їхні переваги та обмеження. З'ясовано, що кожен із вказаних відповідників є релевантним у певному дискурсивному полі, однак жоден не відтворює повною мірою концептуальну специфіку EQUITY як принципу диференційованої справедливості, що не зводиться до EQUALITY або INCLUSION. Доведено, що відсутність уніфікованого українського відповідника створює термінологічну лакуну, яка ускладнює інтеграцію національної лінгводидактики у світовий освітній простір. Мета дослідження полягає у формулюванні оптимального українського терміна, здатного відобразити багатовимірний зміст LINGUISTIC EQUITY та забезпечити гармонізацію українського наукового дискурсу з міжнародними освітніми тенденціями. Обґрунтовано доцільність упровадження терміна *МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ* як найбільш адекватного українського відповідника LINGUISTIC EQUITY. Доведено, що ця номінація найповніше передає семантичне ядро вихідного поняття, зберігає принципову відмінність між EQUITY і EQUALITY, узгоджується з міжнародною термінологічною практикою та має значний потенціал для термінологічної стабілізації в українському академічному дискурсі. Запропонований термін розглядається як гіперонім, здатний упорядкувати суміжні поняття в межах цілісної лінгводидактичної терміносистеми. Практичне значення роботи полягає у сприянні впровадженню інклюзивних стратегій викладання іноземних мов, що враховують мовне різноманіття та забезпечують рівний доступ до ресурсів і можливостей для всіх здобувачів освіти. Дослідження спирається на аналіз сучасних праць із мовної політики, освіти, соціальної справедливості, перекладознавства та лінгвокогнітивного підходу до термінотворення.

Ключові слова: LINGUISTIC EQUITY, мовна еквітабельність, лінгвістична еквітабельність, переклад термінів, термінографія, мовна політика.



**THE TERM *LINGUISTIC EQUITY* IN CONTEMPORARY FOREIGN
LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY:
TRANSLATION VARIANTS AND CONTEXTUALIZATION IN
UKRAINIAN ACADEMIC DISCOURSE**

Nataliia IVANOVA

PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Professional
Purposes, Odesa I. I. Mechnikov National University, 2 Vsevolod Zmienko Street,
Odessa, Odessa Oblast, 65000, <https://orcid.org/0000-0001-9614-9587>

Iryna MARCHUK

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
National University «Odesa Law Academy», 23 Fontanska Road, Odessa, Odessa
Oblast, 65000, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7278-8664>

Abstract: *The article examines the concept of *LINGUISTIC EQUITY* in contemporary foreign language teaching methodology and its contextualization within Ukrainian academic discourse. It emphasizes that the term denotes not only the formal equality of languages but also the creation of an inclusive educational environment where multilingualism is recognized as a value rather than a barrier to success. The study analyzes the main translation variants of the English term into Ukrainian (МОВНА РІВНІСТЬ, МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, РІВНИЙ МОВНИЙ ДОСТУП, МОВНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ etc.), identifying their advantages and limitations. It has been established that each of the proposed equivalents is relevant within a particular discursive domain; however, none fully reflects the conceptual specificity of *EQUITY* as a principle of differentiated justice that cannot be reduced to *EQUALITY* or *INCLUSION*. It is argued that the absence*

*of a unified Ukrainian equivalent creates a terminological gap that hinders the integration of national language pedagogy into the global educational space. The aim of the research is to formulate an optimal Ukrainian term capable of reflecting the multidimensional meaning of LINGUISTIC EQUITY and ensuring the harmonization of Ukrainian scholarly discourse with international educational trends. The study substantiates the feasibility of introducing the term **МОВНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** / **ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** as the most adequate Ukrainian equivalent of LINGUISTIC EQUITY. It is demonstrated that this designation most fully conveys the semantic core of the source concept, preserves the fundamental distinction between EQUITY and EQUALITY, aligns with international terminological practice, and exhibits considerable potential for terminological stabilization within Ukrainian academic discourse. The proposed term is further conceptualized as a hyperonym capable of systematizing related notions within a coherent linguodidactic terminological framework. The practical significance of the study lies in promoting the implementation of inclusive strategies for foreign language teaching that take linguistic diversity into account and guarantee equal access to resources and opportunities for all learners. The study draws on an analysis of contemporary scholarship in language policy, education, social justice, translation studies, and the linguocognitive approach to term formation.*

Keywords: LINGUISTIC EQUITY, **мовна еквітабельність**, **лінгвістична еквітабельність**, term translation, terminography, language policy.

Постановка проблеми. У сучасній освіті поняття LINGUISTIC EQUITY трактується як необхідна умова забезпечення рівного доступу до якісного навчання для здобувачів освіти з різними мовами спілкування. Воно виходить за межі базового права на освіту, акцентуючи увагу на створенні середовища, де багатомовність визнається позитивним явищем і складовою культурної ідентичності, а не бар'єром до академічного успіху. Концепція LINGUISTIC EQUITY



підкреслює потребу рівноправного ставлення до всіх мовних практик і рівнів мовної компетентності, визнаючи соціальну та освітню цінність мовного різноманіття та орієнтуючись на інклюзивність, що забезпечує рівний доступ до ресурсів, підтримки й можливостей для успішного навчання.

LINGUISTIC EQUITY є ключовим компонентом освітньої рівності, що передбачає визнання мовного розмаїття та гарантування рівного доступу до навчальних ресурсів для здобувачів освіти із різними мовними компетенціями. Прикладне значення терміна полягає у системній підтримці здобувачів освіти, мова яких не є основною мовою навчання, через адаптовані диференційовані методи викладання (з використанням культурно релевантних навчальних матеріалів) та впровадження навчальних стратегій, адаптованих до багатомовного середовища, зокрема двомовних програм. Таким чином формується освітній простір, де кожен здобувач освіти має рівні можливості для реалізації свого потенціалу, незалежно від (рівня) мови, якою він володіє. Як елемент ширшої парадигми соціальної справедливості, *LINGUISTIC EQUITY* покликана усунути дискримінаційні практики, що обмежують участь багатомовних здобувачів освіти в освітньому процесі. Доведено, що інституційне визнання мовного походження здобувача освіти сприяє покращенню академічних результатів і створює умови для його глибшої інтеграції в навчальне середовище. З концепцією *LINGUISTIC EQUITY* тісно пов'язані такі поняття, як культурно чутливе навчання (*CULTURALLY RESPONSIVE TEACHING*), багатомовність (*MULTILINGUALISM*) та мовна компетентність (*LANGUAGE PROFICIENCY*), адже вони формують педагогічне середовище, у якому враховується соціокультурне походження здобувачів освіти, рівень володіння мовами та здатність ефективно комунікувати в багатомовному світі. Нехтування принципами *LINGUISTIC EQUITY* призводить до відчуття соціальної маргіналізації, втрати мотивації до навчання здобувачів освіти із різним мовним походженням, а у довгостроковій перспективі обмежує освітні й соціальні можливості.



У межах викладання іноземних мов поняття *LINGUISTIC EQUITY* набуває специфічного значення, пов'язаного із гарантуванням недискримінаційного доступу до мовного навчання для всіх категорій здобувачів освіти, незалежно від їхньої рідної мови, соціального статусу, мовної компетентності чи наявності особливих освітніх потреб. Це включає рівні можливості у використанні навчальних матеріалів, адаптивні форми викладання та оцінювання, що враховують мовну та соціокультурну різноманітність здобувачів освіти.

Термін *LINGUISTIC EQUITY* ще не має усталеного прямого відповідника в українській академічній традиції, хоча його зміст частково представлений через концепти мовної рівності, інклюзії та рівних можливостей у навчанні.

Актуальним є впровадження усталеного терміна для позначення інтегральної сукупності ідей, пов'язаних із мовною справедливістю, інклюзивністю та рівноправним доступом до мовної освіти, та термінологічна стандартизація, що виступає засобом ефективної імплементації міжнародних концепцій — зокрема, сучасних положень Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (CEFR) (Common European Framework of Reference for Languages: Companion Volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020) в український освітній простір.

Питання перекладу терміна *LINGUISTIC EQUITY* у сфері викладання іноземних мов набуває особливої актуальності, оскільки різні варіанти перекладу дозволяють по-різному інтерпретувати освітні та дидактичні підходи до забезпечення рівного доступу до мовного навчання. Усунення цієї лексичної лакуни є стратегічним кроком до підвищення якості мовної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки *LINGUISTIC EQUITY* порівняно новий міждисциплінарний термін, він частіше з'являється в сучасних дослідженнях освіти, мовної політики, соціальної справедливості, ніж у класичній лінгвістиці.

Р. Мохріде пропонує концепцію *LINGUISTIC EQUITY* у сфері доступу до наукової комунікації та публікацій, наголошуючи на глобальній ролі англійської як бар'єра для науковців із неангломовних країн (R. MoChridhe, 2019). У роботі підкреслюється, що справедливий мовний доступ у науці — це не менш важлива складова відкритості знань, ніж фінансовий доступ. Якщо відкритий доступ (Open Access) бореться з платними стінами в науці, то *LINGUISTIC EQUITY* — з "прихованими мовними стінами", тобто домінуванням англійської мови як основного засобу академічної комунікації з метою забезпечити рівноправний мовний доступ до знань через багатомовність, переклад, підтримку науковців з неангломовних країн та розгляд альтернативних моделей комунікації.

Дослідження Мар'єм Саддікі висвітлює амбівалентну роль інформаційно-комунікаційних технологій у забезпеченні мовної справедливості (*une équité linguistique*) у вищій освіті Марокко, показуючи, що ІКТ можуть як зменшувати, так і поглиблювати освітню та лінгвістичну нерівність серед студентів покоління Z (Saddiqui, 2020).

У статті Катрін Лашен та Меган Котнам-Каппель демонструється, що обмежений доступ до освітніх ресурсів французькою мовою в середовищах франкомовних меншин Канади актуалізує потребу у впровадженні практик відкритої освіти як засобу досягнення мовної справедливості (*linguistic equity / l'équité linguistique*) у післясередній освіті (Lachaine & Cotnam-Kappel, 2021).

Стаття Жан-Люка Егжера аналізує принцип лінгвістичної справедливості *LINGUISTIC EQUITY* в контексті багатомовності та на прикладі швейцарського досвіду демонструє, як прагнення до мовної уніфікації в національних інституціях вступає в напружені відносини з ідеєю рівноправного співіснування мов (Egger, 2018).

Дослідження Мелісси А. Керролл та Келлі М. Гаррелл засвідчує, що послідовне впровадження принципів *LINGUISTIC EQUITY* у викладанні анатомії через використання інклюзивної мови є важливою умовою для забезпечення



пацієнт-орієнтованого підходу в медичній освіті. Реалізація концепту *LINGUISTIC EQUITY* з використанням sex- and gender-inclusive language (SGIL) полягає в адаптації освітнього контенту до потреб різних соціолінгвістичних груп та усуненні бар'єрів у професійній підготовці (Carroll & Harrell, 2021).

Розроблюється *DIGITAL LINGUISTIC EQUITY* як принцип забезпечення рівного доступу, участі та представлення всіх мовних спільнот у цифровому середовищі шляхом подолання мовної дискримінації в технологіях, контенті та алгоритмах. Фарамарз Яшар Абеді обґрунтовує необхідність впровадження багатомовної освіти на основі рідної мови для етнічних спільнот в Ірані як засобу забезпечення мовної рівності *LINGUISTIC EQUITY* та зміцнення соціальної згуртованості в умовах централізованої мовної політики (Abedi, 2019).

Наведені Ваелем Хассаном Ашрі дані вказують на те, що без належної регуляції й інклюзивного проєктування мовні моделі штучного інтелекту репродукують гегемонію домінантних мов і маргіналізують меншини, що ставить під сумнів реалізацію мовної справедливості в цифровому середовищі. Отже, переклад терміна *LINGUISTIC EQUITY* має враховувати як освітній, так і технологічний контексти. Феномен цифрової глоттофобії, виявлений у дослідженні, засвідчує, що ідеї *LINGUISTIC EQUITY* потребують інтеграції не лише в освітній, а й у цифрові політики, з урахуванням ризиків алгоритмічного упередження щодо мовної різноманітності (Ashry, 2022).

У центрі дослідження А. фон Бусекіста є суперечність між прагматичним вибором домінантної мови (як-от англійської) і глибоким емоційним зв'язком із рідною мовою. Авторка доводить, що лише підхід, який поєднує інструментальну функцію мови з принципом рівної гідності мовців, може забезпечити справедливу мовну політику, що концептуально відповідає сучасному тлумаченню *LINGUISTIC EQUITY*. У контексті політичної філософії *LINGUISTIC EQUITY / ÉQUITÉ LINGUISTIQUE* передбачає адаптування мовної політики



таким чином, щоб компенсувати структурні і соціальні нерівності, пов'язані з мовами та їх використанням у суспільстві (von Busekist, 2012).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Визначити уніфікований український термін для англомовного поняття *LINGUISTIC EQUITY*, що є ключовим кроком до гармонізації українського наукового дискурсу з глобальними освітніми тенденціями у сфері мовної політики та педагогіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Починаючи з 2010-х років, поняття *LINGUISTIC EQUITY* стало активно застосовуватись у західній освітній політиці, насамперед у США, як ключова категорія, що позначає справедливий доступ до якісної освіти для студентів, для яких англійська мова не є рідною. У контексті вивчення іноземних мов це поняття набуває особливого значення, оскільки охоплює не лише дидактичні аспекти, а й принципи мовної інтеркультурної інклюзії та соціальної рівності. Із 2018–2020 рр. термін закріплюється у наукових публікаціях, у дослідницьких проектах, програмах DEI (*DIVERSITY, EQUITY, INCLUSION*) та освітніх документах (напр., європейських мовних стандартах, зокрема CEFR, тому потребує відповідної адаптації в українському науково-освітньому дискурсі. Вивчення іноземних мов у цьому контексті розглядається не лише як інструмент комунікації, а як сфера, у якій мовна справедливість повинна реалізовуватись через адаптивні освітні практики, мультикультурні матеріали та політично чутливу педагогіку.

Проте в українському перекладі термін *LINGUISTIC EQUITY* не є уніфікованим: у різних контекстах використовуються різні варіанти, кожен з яких відображає окремі аспекти багатовимірного змісту *LINGUISTIC EQUITY*. Відсутність уніфікованого українського терміна для вказаного англомовного поняття становить критичну вразливість національного наукового дискурсу, що суттєво гальмує розвиток сучасної лінгводидактики. Цей термінологічний вакуум перешкоджає повноцінній інтеграції вітчизняної науки у світовий освітній простір, уповільнює впровадження передових інклюзивних практик та



створює концептуальну неоднозначність в академічних дослідженнях і методичних розробках. У той час як світовий дискурс оперує чітким поняттям, що поєднує етичні, соціальні та педагогічні аспекти, українські фахівці змушені використовувати низку розрізнених відповідників, кожен з яких відображає лише окремі грані оригінального концепту.

Для вибору оптимального терміна був здійснений детальний розгляд кожного з існуючих варіантів перекладу, який унаочнив, що кожен термін не є помилковим, а радше відображає певний аспект оригінального поняття. Проте для наукової точності та дидактичної функціональності необхідно об'єктивно оцінити їхні переваги та концептуальні обмеження, аби визначити, який з них найповніше передає багатовимірний зміст *LINGUISTIC EQUITY*.

Нижче проаналізовано шість основних варіантів перекладу *LINGUISTIC EQUITY*, що мають наукову релевантність у методичному контексті.

1. МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА РІВНІСТЬ. У вітчизняних дослідженнях відповідний термін використовується здебільшого в нормативно-правових документах у сфері мовної політики, де описується юридичний або адміністративний статус мов. У статті Г. Мацюк терміни «рівність мов» (переважно у формі «рівність офіційних мов») та «мовна рівність» функціонують як взаємодоповнювальні поняття, що репрезентують різні виміри мовної політики ЄС. Перший із них використовується для позначення юридично закріпленого статусу офіційних мов як рівноправних комунікативних кодів, ключовою ознакою якого є еквівалентність усіх мовних версій законодавчих актів як автентичних юридичних текстів. Натомість термін «мовна рівність» актуалізується насамперед у контексті цифровізації та пов'язується з необхідністю забезпечення однакового технологічного доступу до мовних ресурсів. Водночас обидва поняття інтегруються в ширший демократичний і ціннісний дискурс ЄС, у межах якого рівність мов виступає інструментом недискримінації та засобом формування спільної європейської ідентичності.

Авторка трактує мовну рівність не як абсолютну функціональну симетрію, а як систему інституційних гарантій, що поєднує право громадян на використання рідної мови, принцип багатомовного комунікативного простору та модель «ресурсно-ефективної повної багатомовності» (Мацюк, 2025: 25).

У дослідженні Ю. Бідзілі та Д. Тарана термін «*мовна рівність*» постає як концептуальна категорія узагальнювального теоретико-правового характеру, що пов'язується із забезпеченням прав національних меншин у демократичній державі. На відміну від підходів, що розрізняють поняття «*рівність мов*» та «*мовна рівність*», автори фактично не проводять між ними чіткої диференціації, віддаючи перевагу другому терміну як складовій ширшого комплексу прав людини. Його зміст розкривається не через формальну симетрію мовних статусів, а через систему гарантій мовних прав, зокрема права на використання рідної мови, збереження культурної та мовної ідентичності та недопущення дискримінації за мовною ознакою. Водночас у тексті дослідження поняття мовної рівності імпліцитно конкретизується через категорії «*мовні права*», «*права національних меншин*» та «*захист культурної і мовної самобутності*», що дозволяє трактувати її як правозахисний принцип, спрямований на забезпечення реальної, а не лише декларативної рівності в багатомовному суспільстві (Бідзілі & Таран, 2025) .

Описаний переклад, релевантний для правозахисного дискурсу, не повною мірою відтворює лінгводидактичний вимір концепції *EQUITY*, який передбачає не лише формальну рівність статусу мов, а й забезпечення доступності, інклюзивності та практичної реалізації мовної справедливості в освітньому процесі. У сучасному розумінні *LINGUISTIC EQUITY* йдеться про створення умов з метою реального досягнення рівних можливостей у набутті мовної компетентності, що включає адаптацію навчальних ресурсів, урахування індивідуальних мовних потреб здобувачів освіти та впровадження інклюзивних освітніх стратегій у процесі вивчення іноземних мов.

2. РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ / МОВНА РІВНОПРАВНІСТЬ. Зазначений варіант перекладу акцентує увагу на рівності / балансі статусів мов у багатомовному соціумі та на забезпеченні формально рівних можливостей для носіїв різних мов у сферах повсякденної комунікації, зокрема в освіті й доступі до інформації, що підкреслює ідеї міжмовної поваги та відповідає принципам офіційної мовної політики й міжкультурного дискурсу. Водночас він не повною мірою охоплює соціолінгвістичний і лінгводидактичний виміри, оскільки зміщує акцент з суб'єкта навчання та його освітніх потреб на абстрактне співвідношення мов як культурних феноменів. Унаслідок цього даний термін виявляється обмежено придатним для опису освітніх практик, де центральною є категорія здобувача освіти та забезпечення реальної освітньої рівності. Спроби адаптувати його для вузких контекстів, як-от пропозиція терміна *МЕТОДИЧНА РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ*, додатково засвідчують його недостатню універсальність і потребу в більш точному термінологічному інструментарії.

3. РІВНИЙ МОВНИЙ ДОСТУП / РІВНИЙ ДОСТУП ДО МОВНИХ РЕСУРСІВ (ДО МОВНОЇ ОСВІТИ). Цей варіант перекладу зміщує акцент із статусних характеристик мов на параметри освітнього процесу, зокрема на забезпечення доступу до навчальних програм, освітніх ресурсів, підручників, методик і адаптованих форматів подачі матеріалу, що є особливо актуальним в умовах багатомовного середовища та дистанційного навчання. Попри певну описовість і термінологічну розгорнутість, запропонована номінація є зрозумілою для педагогічної спільноти та здобувачів освіти, оскільки узгоджується з практикою використання в українських освітніх документах та адекватно відтворює зміст поняття *LINGUISTIC EQUITY* у лінгводидактичному вимірі, підкреслюючи формальний доступ і реальні умови його реалізації.

4. ЛІНГВІСТИЧНА / МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

У світлі лінгвокогнітивного підходу запропонований переклад може бути інтерпретований як результат концептуальної деривації, у межах якої



англомовний концепт *EQUITY* реконструюється через національно-мовну категоріальну систему. У цьому сенсі важливо підкреслити, що Н. С. Кудрявцева звернула увагу на концептуальну специфіку терміна *EQUITY* та на його нетотожність суміжним поняттям *FAIRNESS*, *JUSTICE* і *EQUALITY*, фактично заклавши методологічне підґрунтя для його точнішого перекладу в українському науковому мовленні. Як показано в її дослідженні, *EQUITY* належить до складного концептуального поля, що не зводиться до синонімічного ряду *FAIRNESS* або *JUSTICE*, не збігається з категорією *EQUALITY*, а репрезентує окремий тип нормативної когнітивної схеми, пов'язаної з корекцією формалізованих правил відповідно до конкретного контексту обставин (Кудрявцева, 2017: 376-377).

Когнітивна специфіка *EQUITY* полягає в орієнтації на досягнення результативної рівності через варіативність засобів, через динамічну норму, яка коригує універсальні правила згідно з існуючими зумовинами. Отже, на відміну від *EQUALITY*, що позначає формальну рівність, *EQUITY* у складі терміна *LINGUISTIC EQUITY* передбачає нажиття справедливості через компенсаторні та підтримувальні механізми. Таким чином, переклад англ. *LINGUISTIC EQUITY* – укр. **МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ**» відображає перенесення фрейму «справедливість як адаптивна регуляція» у сферу мовної політики та освіти, тобто на прагматичний рівень взаємодії мовців у соціальних інституціях. Переклад актуалізує когнітивну опозицію «формальна рівність — коригувальна справедливість», де остання передбачає врахування індивідуальних мовних ресурсів, соціокультурних умов і освітніх потреб суб'єкта через диференційовані підходи, інклюзивні практики та адаптацію мовних ресурсів. Відтак *LINGUISTIC EQUITY* інтегрується у лінгводидактичний дискурс; водночас, попри високу семантичну вмотивованість, переклад **МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ** ще не набув повної

термінологічної стабільності в українській академічній традиції, а тому потребує подальшого осмислення та адаптації.

5. СПРАВЕДЛИВІСТЬ МОВНОЇ ОСВІТИ. Запропонований варіант перекладу акцентує на педагогічному аспекті *LINGUISTIC EQUITY*, відображаючи потребу адаптації освітніх стратегій до індивідуальних мовних потреб здобувачів освіти у багатомовному середовищі. Терміном-гіпонімом до цього варіанту перекладу, що фокусується на створенні об'єктивних і культурно нейтральних форм процедур оцінювання мовних компетентностей, є поняття **СПРАВЕДЛИВІСТЬ У МОВНОМУ ОЦІНЮВАННІ**. Зазначений термін є релевантним передусім у контексті розроблення освітніх програм і систем оцінювання, зокрема в межах диференційованого навчання. Хоча він має вужчий обсяг порівняно з поняттям **СПРАВЕДЛИВІСТЬ МОВНОЇ ОСВІТИ**, його доцільно використовувати як уточнювальний компонент, що конкретизує окремий аспект реалізації принципу *LINGUISTIC EQUITY* у педагогічній практиці.

6. МОВНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ / ІНКЛЮЗИВНІСТЬ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ / ЛІНГВІСТИЧНА ІНКЛЮЗІЯ. Зазначені варіанти перекладу передбачають врахування мовного різноманіття та створення педагогічних умов, сприятливих для залучення всіх мовців до навчального процесу, зокрема носіїв жестових мов, здобувачів освіти з особливими освітніми потребами чи тих, хто вивчає іноземну мову як другу. Поширений у сучасних європейських стратегіях освіти. Термін є релевантним у сучасній педагогіці і ефективно вбудовується в інклюзивний контекст, відповідаючи актуальним підходам до інклюзивної освіти в ЄС, однак ризикує зміщувати фокус з мовної справедливості як загального етичного і дидактичного принципу до категоріального означення здобувачів освіти (інклюзія як соціальна категорія, а не лінгвістична).

Переклад терміна *LINGUISTIC EQUITY* українською мовою здійснюється за допомогою низки взаємодоповнювальних перекладацьких стратегій, зокрема семантичного узагальнення з компресією (**МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА РІВНІСТЬ**),

лексико-семантичної трансформації (*МОВНА РІВНОПРАВНІСТЬ / РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ*), експлікативного перекладу з розгортанням змісту (*РІВНИЙ ДОСТУП ДО МОВНИХ РЕСУРСІВ / РІВНИЙ МОВНИЙ ДОСТУП*), семантичної кальки зі стилістичною адаптацією (*МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ*), термінологічної конкретизації (*СПРАВЕДЛИВІСТЬ МОВНОЇ ОСВІТИ*) та культурно-дискурсивної апроксимації (*МОВНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ, ІНКЛЮЗИВНІСТЬ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ / ЛІНГВІСТИЧНА ІНКЛЮЗІЯ*). Наявність кількох перекладних рішень засвідчує багатовимірність вихідного поняття, його контекстуальну варіативність та значне соціально-педагогічне навантаження у лінгводидактичному дискурсі.

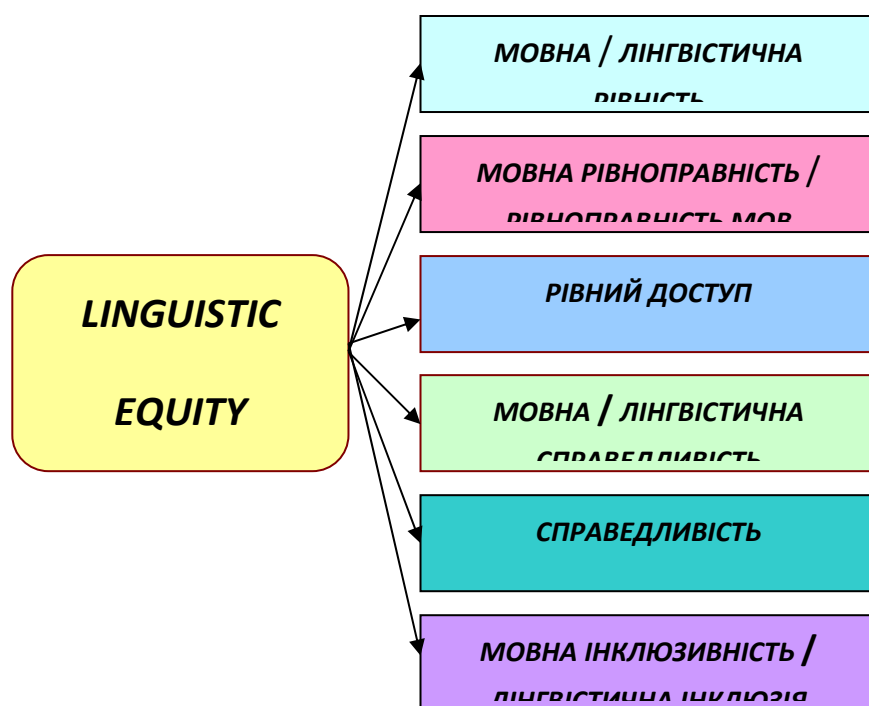


Рисунок 1.

Репрезентація поняття LINGUISTIC EQUITY в українському академічному дискурсі

Висновки. Таким чином, у сучасному українському науковому дискурсі термін *LINGUISTIC EQUITY* репрезентується низкою варіантів перекладу, зокрема **МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА РІВНІСТЬ, МОВНА РІВНОПРАВНІСТЬ, РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ, МЕТОДИЧНА РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ, РІВНИЙ МОВНИЙ ДОСТУП, МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ МОВНОЇ ОСВІТИ**, а також **МОВНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ** та споріднені номінації (Рисунок 1). Множинність українських варіантів перекладу терміна *LINGUISTIC EQUITY* є свідченням його концептуальної багатовимірності та міждисциплінарного характеру. Водночас більшість усталених відповідників тяжіє до семантики *EQUALITY* або *INCLUSION*, що не повністю відображає нормативно-етичну специфіку *EQUITY* як принципу диференційованої справедливості. З одного боку, засвідчується їхня функціональна релевантність у межах окремих дискурсів (нормативного, освітнього, соціолінгвістичного), однак, з іншого, виявляється обмеженість у відтворенні концепту *EQUITY* як адаптивної, а не формально рівної справедливості. Кожен із наведених варіантів перекладу актуалізує окремі семантичні аспекти вихідного поняття, проте жоден із них повною мірою не відтворює специфічне значення англomовного *EQUITY* як справедливості, що ґрунтується на диференційованому підході та компенсації структурних нерівностей.

З огляду на зазначене вище, необхідною умовою подальшого розвитку наукового дискурсу, розроблення ефективних освітніх політик та уникнення термінологічної неузгодженості запровадження терміна **МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** як українського відповідника англomовного поняття *linguistic equity* та співвідносного з франц. *équité*, ісп. *equidad* та італ. *equità*. Запропонований термін, на наш погляд, має значний потенціал для термінологічної стабілізації, оскільки відтворює не лише семантичне ядро вихідного концепту, а й його нормативно-освітню специфіку. На відміну від понять, що апелюють до формальної рівності, термін **ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** найбільш



повно передає фундаментальну ідею *EQUITY*, яка полягає не в наданні однакових ресурсів усім, а в наданні кожному саме тих, які необхідні для досягнення успіху. Акцентуючи на усуненні системної дискримінації та створенні індивідуально адаптованих умов, поняття **ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** виходить за межі формальної однаковості, оскільки передбачає проактивні дії, спрямовані на компенсацію та мінімізацію наявних нерівностей та подолання бар'єрів.

Впровадження терміна **МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** запобігає термінологічній фрагментації, виконуючи функцію гіпероніма (так званого «парасолькового» терміна) у межах якого впорядковуються суміжні номінації (**МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА РІВНІСТЬ, МОВНА РІВНОПРАВНІСТЬ, РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ, МЕТОДИЧНА РІВНОПРАВНІСТЬ МОВ, РІВНИЙ МОВНИЙ ДОСТУП, МОВНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ МОВНОЇ ОСВІТИ, МОВНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ** тощо), що забезпечує формування терміносистеми, придатної для опису різних аспектів мовної політики й лінгводидактики.

Отже, запропонований термін є не лише вдалим перекладом, а й потужним інструментом для подальшого розвитку теорії та практики мовної освіти в Україні. Відсутність уніфікованого українського терміна для позначення поняття *LINGUISTIC EQUITY* тривалий час ускладнювала розвиток лінгводидактичного дискурсу та сприяла термінологічній варіативності. Проведений аналіз наявних перекладних варіантів дав підстави вважати, що термін **МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** є найбільш обґрунтованим та функціонально доцільним рішенням. Попри його неологічний характер і відсутність повної термінологічної усталеності, він адекватно відтворює смислову глибину *LINGUISTIC EQUITY*, зокрема ідею «справедливості з урахуванням відмінностей», і водночас має потенціал інтеграції в українську наукову традицію. Запропонований термін найповніше репрезентує ключову опозицію *EQUITY* та *EQUALITY*, зберігаючи відмінність між формальною рівністю та справедливою адаптацією умов. Крім того, він забезпечує міжнародну термінологічну сумісність, відповідаючи



сучасним освітнім парадигмам, та відкриває можливості для подальшої розбудови національної терміносистеми у сфері мовної освіти. У зв'язку з цим, доцільним видається консолідувати зусилля для стандартизації та впровадження терміна **МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** в академічний та освітній дискурс.

Таким чином, запропонований переклад українською **МОВНА / ЛІНГВІСТИЧНА ЕКВІТАБЕЛЬНІСТЬ** як відповідник *LINGUISTIC EQUITY* становить значущий результат термінографічної роботи, оскільки усуває наявну семантичну прогалину в українській лінгводидактичній терміносистемі та забезпечує адекватну репрезентацію концепту справедливого й недискримінаційного доступу до мовної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бідзіля Ю. М., Таран Д. П. Конституційні аспекти забезпечення прав національних меншин в Україні. *Український політико-правовий дискурс*, 2025, (14). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16869735>.
2. Кудрявцева Н. С. *Лінгвістична відносність і проблеми перекладу філософської термінології: лінгвокогнітивний підхід: Монографія*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 460 с.
3. Мацюк Г. Офіційні та робочі мови в комунікативних практиках інституцій Європейського Союзу. *Мовознавство*, 2025, № 6, с. 21–36. DOI: <https://doi.org/10.33190/0027-2833-345-2025-6-002>.
4. Abedi F. Y. Language policy, equity, and human rights: a case study of multilingual education challenges in Iran. *Human Rights Education Review*, 2026, 9(1), pp. 154–167. DOI: <https://doi.org/10.1080/25355406.2025.2602607>.
5. Ashry W. H. De l'équité linguistique dans les systèmes d'IA: cadres théoriques et applications de la sociolinguistique: Étude monographique. 2025. 14 p.



URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5801602 (дата звернення: 16.04.2026).

6. Carroll M. A., Harrell K. M. Linguistic equity: Anatomy educators and inclusive language. *Anatomical Sciences Education*, 2025, 18(6), pp. 609–618. DOI: <https://doi.org/10.1002/ase.70036>.

7. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Companion Volume*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 16.04.2026).

8. Egger J.-L. L'équité linguistique. *L'équité hors du droit*, 2023, pp. 179–200. DOI: <https://doi.org/10.4000/books.cdf.15963> (doi.org in Bing).

9. Lachaine C., Cotnam-Kappel M. Open Educational Practices in Postsecondary Education in French-speaking Minority Context in Canada: Challenges and Opportunities for Linguistic Equity. *The Open Technology in Education, Society, and Scholarship Association Journal*, 2023, 3(2), pp. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.18357/otessaj.2023.3.2.51>.

10. Linguistic equity. *Curriculum Development Review*. URL: <https://fiveable.me/key-terms/curriculum-development/-equity> (дата звернення: 16.04.2026).

11. MoChridhe R. Linguistic equity as open access: Internationalizing the language of scholarly communication. *The Journal of Academic Librarianship*, 2019, 45(4), pp. 423–427. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2019.02.006>.

12. Saddiqui M. Génération Z et TIC: Vers une équité linguistique à l'université. *Dida-ReflexIA*, 2025, 1(3), pp. 37–52. DOI: <https://doi.org/10.34874/PRSM.dida-reflexia-vol1iss3.7315>.

13. Von Busekist A. Passion de la langue et reconnaissance. *Raisons politiques*. Éd. Presses de Sciences Po, 2014, № 56(4), pp. 49–68. DOI: <https://doi.org/10.3917/rai.056.0049>.